

V Galeriji sodobne umetnosti Celje razstava Mušič / Stupica Reminiscence na čas vojne

Na razstavi v Celju na ogled tudi presunljivi starostni avtoportreti obeh slikarjev, ki sta postala prijatelja že na zagrebški akademiji sredi tridesetih let prejšnjega stoletja

Celje, 15. marec 2010, Zavod Celeia Celje – Center sodobnih umetnosti vabi v četrtek, 18. marca ob 19.00 v Galerijo sodobne umetnosti Celje na otvoritev razstave Mušič / Stupica Reminiscence na čas vojne. Na razstavo, ki bo odprta do 30. 4. 2010, je vstop prost. Razstavo bodo spremljala tudi tri javna vodstva (6., 13. in 20. 4. 2010 ob 18.00), ki jih bo izvedla mag. Alenka Domjan. Najave za skupinska vodstva po razstavi so možna na tel. št. +386 (0)41 355 168 (Maja Hodošček, kustos pedagog). Razstava je pripravljena v sodelovanju z Moderno galerijo Ljubljana, Koroško galerijo likovnih umetnosti Slovenj Gradec ter zasebnimi zbiratelji.

Po pravkar zaključeni odmevni pregledni razstavi Zorana Mušiča (1909 - 2005) v ljubljanski Moderni galeriji in leta 2008 prvokrat predstavljenih gvaših Gabrijela Stupice (1913 - 1990) v Mednarodnem grafičnem likovnem centru v Ljubljani, smo pripravili v Celju zgodbo na témo, ki je skupna obema umetnikoma: vojna. Ta doživeta groza, ki je bila kot globoka sled vtisnjena v njihovi življenji in se je dvigala iz globin spomina na površje, je pretresljivo zapisana v Mušičevih ciklih oljnih slik in grafik *Nismo poslednji* ter v ciklu gvašev *Upor* Gabrijela Stupice. Zoran Mušič je zadnje leto vojne preživel v koncentracijskem taborišču Dachau. Tam je nastala zbirka risb o nacističnih grozodejstvih, ki je v začetku sedemdesetih let pobudila umetnikov v svetu najodmevnejši slikarski in grafični cikel z naslovom *Nismo poslednji*. Stupičevi gvaši na temo *Upor* so nastali med letoma 1961 in 1962. Slikar je v njih izjemno sugestivno upodobil prizore podtalnega delovanja v času vojne (sojenje, skrivni sestanki, žalovanje, obup, pokol talcev in vkrcavanje ujetnikov na njihovo zadnjo pot), ki se po vsebini in likovni formi dotikajo drug drugega, vseh dvanajst pa tvori enovito sliko tragičnih vojnih usod. Celjski reprizi smo dodali presunljive starostne avtoportrete obeh slikarjev, ki sta postala prijatelja že na zagrebški akademiji sredi tridesetih let prejšnjega stoletja ter grafično mapo z sedmimi litografijami »Cadastre de Cadavres« iz stalne zbirke Koroške galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec, s katerimi je Zoran Mušič opremil poezijo Réneja de Soliera.

Razstava tako ni zgolj povzetek »ljubljskih razstav«, temveč nova zgodba, ki prvič razkriva dotik opusov MUŠIČ • STUPICA, vezanih na eksistencialistično misel, na večni in usodni znak človeštva. Hkrati je njuna skupna predstavitev soočenje dveh »notranjih svetov«, ki sta s svojo likovno govorico v času ujela korak s sodobnim, evropskim slikarskim svetom ter z modrostjo vsak zase presejala dramo doživete resnice v ikonografijo smrti.

Oba slikarja sodita v najvišji ustvarjalni potencial slovenske umetnosti druge polovice dvajsetega stoletja; oba imata skupne študijske korenine (zagrebška šola) in kljub temu, da sta se razvijala v različnih kulturnih in geografskih prostorih (Mušič v tujini, Stupica doma) ter se dotikala velikih evropskih kulturnih središč, sta ustvarjala v samotni. Atelje je bil prizorišče dela in spomini preproste poteze, ki so presunljivo polzele po svodu slikarske površine.

Zoran Mušič se je rodil 12. februarja 1909 v Bukovici blizu Gorice. Kot otrok je delil usodo številnih Primorcev, ki so se bili med prvo svetovno vojno prisiljeni kot begunci zateči na Koroško in Štajersko. Po maturi na mariborskem učiteljskišču se je vpisal na zagrebško likovno akademijo, kjer je leta 1934 diplomiral pri profesorju Ljubu Babiću. Naslednje leto je študijsko obiskal Španijo, kamor je svoje študente usmerjal profesor Babić. Kopiranje Goyevih del v madridskem Pradu in še posebej daljša slikarska potovanja v Dalmacijo, kamor se je med letoma 1934 in 1940 nenehno vračal, so bila pomembna za ves Mušičev nadaljnji razvoj. Od leta 1937 je bil član kluba Neodvisnih slovenskih umetnikov in hkrati tudi kluba Brazda, ki je združeval mariborske likovne umetnike. Leta 1944 se je preselil v Benetke, kjer se je povezal s Filippom de Pisisom in njegovim krogom. Iz Benetk so ga jeseni 1944 prek Trsta odvedli v koncentracijsko taborišče Dachau. Po osvoboditvi se je Mušič poleti 1945 znova odselil v Benetke, ki so postale poleg Pariza njegov drugi dom. V francoski prestolnici je od leta 1953 ustvarjal in razstavljal pod okriljem ugledne Galerie de France ter pripadal skupini École de Paris. S številnimi razstavami po vsem svetu, z mednarodnimi nagradami in visokimi priznanji si je Mušič že za življenja pridobil sloves vrhunskega ustvarjalca, klasika moderne umetnosti. Umrl je 25. maja 2005 na svojem domu v Benetkah.

Gabrijel Stupica se je rodil 21. marca 1913 v Dražgošah. Študiral je na zagrebški likovni akademiji, slikarstvo v razredu prof. Ljuba Babića, Vladimirja Becića in Marina Tartaglie. Izkušnje njegovih zagrebških učiteljev, so poleg kasnejšega preučevanja španskih umetnikov (Francisce Goye, Diega Velázquezeta in El Greca) ter sočasnih evropskih modernističnih tokov, predvsem art bruta pustili globoke sledove. Leta 1946 se je Stupica preselil v Ljubljano, kjer je bil redni profesor na Akademiji za likovno umetnost vse do upokojitve leta 1977 (v letih 1955-57 in 1969-71 tudi rektor). Veliko je potoval; leta 1950 je bil kar dvakrat v Parizu, kjer je tudi slikal, ponovno leta 1955. Tedaj je obiskoval znameniti Lascaux, prazgodovinske stenske slikarije, ki so sledove prvinskega pustile tudi v njegovem slikarstvu. Z evropsko in svetovno umetnostjo se je srečeval tudi na beneškem bienalu, katerega je redno obiskoval. Leta 1966 je bil izvoljen za dopisnega člana Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti in Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Za svoje delo je prejel vrsto mednarodnih nagrad. Sodeloval je na najpomembnejših manifestacijah sodobne umetnosti doma in v tujini. Umrl je 19. decembra 1990 v Ljubljani.

Prilagamo tudi fotomaterial

Fotografije:

1. Zoran Mušič, Nismo poslednji T6, 1970, olje / platno, 114 x 146.5 cm, zbirka Moderna galerija Ljubljana, fotografija arhiv MG
2. Gabrijel Stupica, Requiem., 1962, gvaš / papir, 25 x 11.3 cm, zasebna zbirka

Več info: mag. Alenka Domjan, kustosinja Galerije sodobne umetnosti Celje, tel.: 03 42 65 156, mobi: 051 681 995, e-mail: alenka.domjan@celje.si; galerija.celje@siol.net